

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**AntiLutherus Judoci Clichtouei Neoportuensis. Doctoris
Theologi, Academiae Parrhisie[n]sis**

Clicthove, Josse

[Köln], 1525

VD16 C 4189

Ecclesia[m] Christi, diuersos gradus atq[ue] ordines sortiri,
quib[us]decenter ac concinne distinguitur. II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36183

¶ Porro sunt & alia per multa in p̄dicto Lutheri libello de abroganda missa inscripto, supra modū absurda, impia; necnō in sedē apostolicā cōtumeliosa, deoq; & sanctis iniuria. Quæ ex industria nūc p̄mittunt, quod nostrū fuerit institutū ea potissimū hic afferre cōfutanda: quæ cōtra ecclesiasticā integritatē, sacerdotij dignitatē, sacrificijq; nouæ legis ueritatem, illic inserta leguntur. Ea uero p̄sertim sunt: quæ his decē placitis Lutheranis iam annotatis, & deinceps in progressu suo ordine cōfutandis, cōprehēdunt. Ex quibus cū luce clarius constet; ipsum Lutherum, sacrosq; esse profanatorem & impium ecclesiæ pro uiribus euerforē: in animo nobis est pro incolumitate reipublicæ ecclesiasticæ (quam ille toto molimine destruere annititur) collatis signis in hoc secūdo libro dimicare, & contra hæc decem errorū capita, tanquā agmina militaria aduersæ partis in acie p̄ducta; manū cōserere. q̄d cōmode p̄stare nō potuissemus: nisi hostē ipsum, p̄didissemus & deduxissem⁹ in apertum, cum quo sit nobis conflictandum. Proinde cogimur & hic: Lutheri dicta in medium afferre. Sit itaq; nostri instituti deo adiutore id exordium.

¶ Ecclesiam Christi, diuersos gradus atq; ordines sortiri: quibus decenter & cōcinne distinguitur. **Cap. II.**

Rimo quidem loco, contra equalitatē illā omnimodam partium ecclesiasticarum & simplicitatem est nobis decertādum: quam in ipsa fronte tanquā antesignanā & sui agminis uexilliferam obijcit Lutherus, ingerereq; molitur ecclesiæ dei, cōmonstrādūq; authoritate scripturæ ac sanctorū patrū testimonijs: ecclesiasticū statum certis gradibus inter se diuersis debere esse distinctū.

¶ Ad quod cōprobandū: sit hæc ordine prima ratio. **Celestis hierarchia, ordinatissima dispositione dirimit in diuersas angelicorū spirituū hierarchias & sacros principat⁹: hos quidē supremos, istos medios, illos uero postremos. Inter quos, decentissim⁹ iste seruatut ordo: ut supremi, diuinæ bonitatis munera, proxime nulloq; interstite à deo accepta, diffundant in medios quos supereminēt. & medij in postremos: ipsis subsidentes. quemadmodū præclare ostēdit beatus pater Dionysius: in libro de cælesti hierarchia. At ecclesiastica hierarchia (eodē authore: in libro de hac cōposito) cōstituitur**

Dionysius
Arcopag

r ad

LIBER SECVNDVS

ad similitudinē formā & modū cælestis hierarchiæ ordinationisq; angelicæ: in cælis substantiæ. **V**t sancta ecclesia adhuc in terris mitas, decētissimo tū cōsistat ordine, et cōgruētissimū habeat sui status tenorē, cū illi in superna ciuitate Hierusalē triumphāri cælestium spirituum principatui cōformatur, ac euadit p̄similis in suis functionibus & operib⁹. **H**abet igitur & ipsa ecclesiastica hierarchia: suarum partiū ordinatā distinctionē, officiorūq; discretionē, ut hī cæteris p̄sint ad directionem, illi uero aliorum authoritati subiaceant: neq; sit cōfusa omnium æqualitas. ¶ **S**ecunda. In eodē de ecclesiastica hierarchia libro, diuinus Dionysius primitiuæ ecclesiæ (in qua uerfabat) dispositionē & ordinē describens: perhibet sup̄mū in ecclesiastico principatu locū, tenere pontificem, sub illo autē constitui sacerdotes, illis uero ministros sanctos subijci: quos diaconos & subdiaconos nūcupāt. postremū deniq; gradū obtinere plebem sanctā: prædictis sacroꝝ ministris subiectā. **S**ed nōne in hac ordinatione, à summo loco p̄ intermedios ad imū fit descēsus & p̄gressio: quasi cōstructis quibusdā certa serie gradibus? Quonā igitur modo in ea locū habebit ullū æqualitas illa Lutherana: qua sine ordine cōfundant omnia? ¶ **T**ertia ratio. **N**eq; à supra dicta beati Dionysii sententia discrepat diuinus Ignatius: ecclesiæ Antiochenæ tertius à Petro apostolo episcop⁹, & sancti Ioānis euāgelistæ discipul⁹, qui in uarijs suarū epistolarū locis episcopos à presbyteris, & hos à diaconis distinguit: secundū primæ uæ ecclesiæ (in q̄ degebat: apostolis cōtēporaneus & ipsi Dionysio) legitimam ordinationē & potissimū in prima sua epistola: quam scribit ad Trallianos ex Smyrna. ubi post q̄ admonuit salubriter illius ecclesiæ fidelē populū: quod episcopo subditi sint & morigeri, necnō presbyteris, similiter & diaconis: qui sunt in ministeriū ecclesiæ dei, subiungit. **Q**uid enim est episcopus: nisi omnē principatū & potestātē illorū omniū tenens, quē admodū deceat hominē tenere: imitatorē dei factū secundū uirtutē? **Q**uid est presbyteriū: nisi institutio sancta consiliarij & cōfessoris episcopi? **Q**uid etiam diaconi: nisi imitatores Christi, ministrantes episcopo sicut Christus patri, & operātes illi operationē mūdā & immaculatā: quo modo sanctus Stephanus beatissimo Iacobo, & Timothe⁹ & Linus Paulo: & Ananias & Clemēs Petro. **Q**ui igit̄ istis inobediens fuerit: hic sine deo omnia.

Ignatius

omnino erit, & impius & contemnēs Christū, & ordinationē ipsius minorās, hæc ille. ¶ **Quarta.** Sed et beatus Cyprianus Carthaginēsis episcopus gloriosusq; insignis martyrio: eandē graduū et officiorū ecclesiæ distinctionē in suis operibus dilucide astruit. potissimum in tertij libri epistolarū suarum nona epistola: quā scribit ad Rogatianū episcopū de quodam diacono, q̄ intolerabili insolentia cōtra eundem suum episcopū rebellis et contumeliosus fuerat. Vbi postq̄ luculenter ostendit Cyprianus, et ueteris et noui testamēti complurib⁹ testimonijs pariter et exemplis: quantus debeat honor sacerdotali dignitati, q̄d q̄ illi⁹ cōtēptores etiā & deū spernant: subnectit. Meminisse autem diaconi debent: quoniā apostolos, id est episcopos et præpositos dominus elegit. Diaconos autē, post ascensum domini in cælos, apostoli sibi cōstituerunt: episcopus sui et ecclesiæ ministros. Quod si nos aliquid audere contra deum possumus, qui episcopos facit: potest et hic cōtra nos audere, à quibus diaconi sunt. Et ideo oportet diaconū de quo scribis, agere audaciæ suæ pœnitētiam: ut honorē sacerdotis agnoscat, et episcopo p̄posito suo plena humilitate satisficiat. Hæc sunt em̄ initia hæreticorū, et ortus atq; conatus schismaticorū male cogitātū: ut sibi placeat, ut p̄positū superbo tumore cōtēnant. Sic de ecclesia recedit, sic altare prophanū foris collocatur: sic cōtra pacē Christi & ordinationem, atq; unitatem dei rebellatur. Hæc Cyprianus. Ex p̄dictis autem, & ijs quæ in sequentibus afferentur rationib⁹, p̄spiciū euadit: ab ipso nouæ legis exordio presbyteros ab episcopis semp fuisse distinctos, & inferiore gradu q̄ fuerint episcopi, nūquā nō habitos. Quod tamē inficiant Lutherani, ita à suo edocti Lutherō: cōtēdente presbyteros in primitiua ecclesia fuisse eosdē & episcopos, neq; ullum grad⁹ aut dignitatis discrimē inter eos circa principiū euangelicæ institutionis extitisse. Sed hæc improba eius assertio: cum sanctorū patrum sententijs, tū sacræ scripture autoritate, postertius suo loco adducenda: potissimū in undecima præsentis materiæ ratione, facile refellitur. Verum ut ad rē p̄positam reuertamur: si singulatim sanctorū patrū Augustini, Hieronymi, Ambrosii, Gregorij, Chrysostomi, & cæterorū testimonia citare pergerē, ecclesiasticorū graduum discretionem cōprobātia: prolixior essem multo, quàm rei discutiendæ conditio expo-

r 2 scat,

1111.

Cyprianus
Ioan. 20
Actuū. 6

LIBER SECVNDVS

scat, fastidiumq; graue legentibus ingererem. Idcirco illis prætermissis; ad fulciendam alijs rationibus subiectā materiā progredium dum est. ¶ **Quinta ratio.** In toto hoc uniuerso admirabilis spectat pulchritudo, ob convenientissimū reꝝ conditaꝝ ordinē mira concinnitate, in diuersitate situs & collocationis eaz; elucētē. Est em̄ supremū cælum omnia corpora superambiens; suoq; sinu completē suniuersa. Sūt & cæli inferiores: singuli suo loco ordinatissime dispositi. quoz; hi alios continent, & superiorē fortius sedē illi uero continetur, inferioreq; situ subsistunt. Sphæris autē & globis cælestibus subsidēt elemētaria corpora: nec ordinis nec certæ adinuicē habitudinis expertia. quorū terra, tanq; scabellum pedū sui autoris; infima collocatur regione. Si itaq; suo opificio uoluit optimus rerum fabricator tantā adhicere uenustatē, ex admirāda eaz; ad se inuicem ordinatione consurgētē: an eādē ecclesiæ denegauit, dilectissimæ Christi sponsæ, reliquitq; illā sine ordine prælationis & subiectionis deformē, cōfusam & horridā? Nequaquā certe. sed & ipsam decorauit miro ornatu: ex certa graduū ecclesiasticorū distinctione insigniter enitēte. ¶ **Sexta.** Arca Noe, secundū sanctorū patrū sententiā omnibus receptissimā, typus fuit & figura ecclesię sanctę: in hoc mari magno & spaciofo (mundū dico) adhuc fluctuātis. Similiter & tabernaculū illud Mosaicū, quod iubēte domino construxit ipse Moyses in deserto secundū exēplar quod illi in mōte monstratū fuerat: eiusdē ecclesię expressit imaginē & effigiē. At qui ipsius arcē altitudo. triginta cubitorū fuisse describitur. ut in ea fuerit pars æditissima: ac supremū fastigiū. fuerint & uariæ partes medię: secundū ordinē ascensus & descensus distinctæ. & pars ima: cæterisq; subiacens. Tabernaculum etiam à Moysē iussu domini erectum, præter cæteras partes suas altissima ecclesię mysteria significantes: habuit & certā altitudinē, à summo culmine in imā basilim, porrectā. Quid autem hæc omnia figurarū inuolucra signant: nisi & ipsam ecclesiam certis esse gradibus officiorum distinctam, quibus appositissima adornatur. ¶ **Septima.** Templum illud magnificū à Salomone ingenti splendore atq; ornatu extructū: repræsentauit etiam (ut probatissimi sentiunt authores) ipsius ecclesię sanctę spirituale fabricā, ab architecto Christo mirifice concinnatā. Similiter & templum illud sublimæ ac arduum: quod diuinus propheta:

v.

Esaia. 56.

vi.

Exodi 25.
& deinceps.

Gene. 6.

Exodi. 40.

vii.

pheta Ezechiel in spiritu uidit construendū, & admirabili exornā-
 dum decore. At templū illud Salomonū: triginta cubitis porrectā
 habuit altitudinem. in qua summū erat assignare culmen, interme-
 diasq; à supremis ad ima descendendo, partes: et substratū omnib⁹
 fundamentū. Ezechielis quoq; tēplum, consimilē sortitū est suarū
 partiū situm: secundū altitudinem extētas: cum de eo dicat pro-
 pheta. Idcirco latius erat templum in superioribus: & sic de inferio-
 ribus ascendebatur ad superiora, et in medium. **V**bi autem superi-
 ora sunt, medium et inferiora: certa est partium secundum altitu-
 dinem dispositio. Ergo et in ecclesia sancta dei, figurata per utrūq;
 templum: determinatus est ordo graduum, quibus à summo uerti-
 ce ad imum per intermedios perueniatur, ut ipsi figuræ suum apte
 respondeat exemplar: neq; à suæ imaginis deficiat assimilatione.
Siquid enim perfectionis aut decoris elucet in effigie: idem longe
 debet esse spectabilis in ipsa ueritate. **O**ctaua. In synagoga He-
 bræorū diuina iussione: unus erat summus sacerdos, sub quo con-
 stituti erant quatuor et uiginti maiores sacerdotes, ex ipsius Da-
 uid ordinatione: qui officia tēpli et munia sacerdotalia, hebdoma-
 daria administratione (singuli p uices suas) exercerent. Et hi subli-
 miorē obtinuerunt gradū, honoratiusq; nomen: q̄ reliqui de tribu
 Aaron minores sacerdotes, in ministeriū tabernaculi et altaris dñi
 etiā asciti. Sub his uero, sortiti sunt q̄sq; functionē ministri leuitæ:
 ad sacerdotale dignitatē minime prouecti, ad cultū tñ dei obsequi
 umq; tabernaculi peculiariter designati. Deniq; postremū obti-
 nuit locū popul⁹ laic⁹: in ijs officijs q̄ ad dei cultū spectabant, Leui-
 tici gñis ministris subiecti. Quod sane, ex quatuor postremis pēta-
 teuchi Mosaici libris euadit aptissimū. At quicq; ad pfectionē et
 excellentiā attinēs fuit ordinante deo, in synagoga Iudæorū: idem
 quoq; altiore dignioreq; ratiōe est in Chri ecclesia, p synagogam ut
 umbrā et rudē imaginē figurata. Et tñ in ea sublata sunt ac sub-
 mota: quæ im pfectionē aliquā et indignitatē habebant annexā, ut
 inuolucra figurarū: q̄ umbra erāt futurorū bonorū. Inter ea uero
 quæ ad pfectionē & pstantiā singularē spectāt: est cōcinn⁹ ordo,
 multitudinē decēter distinguēs. Quā ubi sustuleris: qd in multitu-
 dine icōposita reliquū ē, nisi inordinata cōfusio? Vñ & beat⁹ Iob
 de regiōe tenebrarū ꝑba faciēs: ubi oismali, impfectiōis & miserie

3. Regū 6.

Ezechiel. 41.

VIII.

Exodi 28.

Leuiti. 8.

1. para. 24.

Numeri 4.

Ordinis cō-
mendatio.

LIBER SECVNDVS

Iob. 10. est colluies, ait. Anteq̄ uadā ad terrā tenebrosam & optā mortis caligine, terrā miserā & tenebrā: ubi umbra mortis & null⁹ ordo, sed sempitern⁹ horror inhabitās. Ecce ordinē sustollit uir sc̄tus ab eo loco: ubi nullus decor elucet, null⁹ est ornat⁹. qm̄ propriū ordinis est: uenustatē afferre ijs qb⁹ adest, & mira pulchritudine op⁹ omne cōponere. Qui plane in caelesti habitaculo suā sortit⁹ originē, & illic primariā habēs sedē: in oīa dei opa & totā mūdi fabricā se pulcherrime diffundit, admirādoq; decore singula uenustat. Est igit̄ & in ipsa dei ecclia certus graduū ordo: inter se sc̄dm plationē & subiectionē distinctoz. Alioq; maioris fuerit p̄fectiōis, quantū ad ordinis concinnitatē, synagoga iudeoz; q̄ Chri ecclia: umbra q̄ uentus, figura q̄ exēplat. Et q̄ in singulis reb⁹ à diuina sapiētia cōditis dilucide cōspicit̄ ordo: in sola dei ecclia & Chri sponsa desiderabilē. eritq; illa sola, destituta ordinis ornatu & splēdore: qd̄ certe ē ab

IX. **Psal. 44.** **¶** Nona ratio. Diuin⁹ psaltes superno a fflatus spiritu, & ecclia sanctā referās mysteria: inquit. Astitit regina à dextris tuis in uestitu deaurato: circumdata uarietate. Et paulo post eodem loco. Omnis gloria eius filia regis ab intus: in fimbrijs aureis, circumamicta uarietatib⁹. Vbi reginā uocat ecclia: q̄a regis æterni est sponsa. Vestitu deaurato & fimbrijs aureis adornatā, etiā eandē affirmat: qm̄ charitate & alijs gratiaz uirtutib⁹ charismatibus, à deo ē decorata. Circūdatā ꝑ uarietate & circumamictā uarietatib⁹ eandē p̄dicat: qm̄ diuersitate graduū ac officioz, cuiq; ꝑ suo statu obeundoz, ē splēdide insignita. Qd̄ si omnē q̄s tollat distinctionē statuū: sc̄dm Luthe. Iniam, ut laici & clerici, sacerdotis et plebei, nullū sit discrimē aut discerniculū: q̄ ibidē erit uarietas et diuersitas eccliam adornās. Faceat igit̄ illa æq̄litas: et ualeat illa Luthe, simplicitas, qm̄ ad nihil utilis ē: nisi ut Babylonicā ingerat ecclia cōfusione.

¶ Alijs insup ratiōib⁹ ex scriptura de p̄optis oñdi diuersitatem graduum: in ecclia integritate constituedorum. Cap. III.

Vpra dictis adiiciendā sunt aliā rationes, commōstrantes in ecclia **CHRISTI** debere distinctionem graduum et potestatum ordine certo collocari: neq; permittendam esse æqualitatem illam Lutherana.

¶ Sit igitur hæc suo ordine decima. In spirituali epitha la.